

O C H

R O N

A nr 2 Z A

B 2024 Y T

K Ö W

2 (285) LXXVII

O C H
R O N
A Z A
B Y T
K Ó W

RADA NAUKOWA

dr inż. Waldemar Affelt
dr Łukasz Banaszek
dr hab. Zbigniew Bania, prof. UKSW
dr hab. inż. arch. Mykola Bevz, prof. Pol. Lub.
prof. dr hab. Łukasz T. Bratasz
prof. dr hab. Krzysztof Chmielewski
prof. dr hab. Waldemar Deluga
prof. dr hab. Piotr S. Dobosz
prof. Miloš Drdacky
prof. Vladek Fuchs
dr Alicja M. Jagielska-Burduk
Alfredas Jomantas
dr Paulina Legutko-Kobus
prof. dr hab. Jadwiga Łukaszewicz – przewodnicząca
prof. dr hab. Jacek K. Martusewicz
dr Jolanta E. Polanowska
prof. dr Stefan Simon
Iva Raič Stojanović
dr hab. Wojciech Szafrąński, prof. UAM
prof. dr hab. Andrzej M. Szczerski
prof. dr hab. Bogusław Szmygin
prof. dr hab. Maciej Trzeciński
prof. dr hab. inż. arch. Bartosz M. Walczak
dr Eleni Vassilika
prof. dr hab. inż. arch. Agata A. Zachariasz

WYDAWCA

Narodowy
Instytut
Dziedzictwa

ul. M. Kopernika 36/40, 00-924 Warszawa
tel. 22 826 02 39, 22 826 93 52
e-mail: nid@nid.pl
nid.pl

ISSN 2956-6606

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

prof. dr hab. Bogumiła J. Rouba | redaktor naczelna
dr Anna Czerwińska-Walczak | zastępca redaktor naczelnej
Maria Wierzchoś | redaktor prowadząca
Beata Wojda | sekretarz redakcji
Paulina Piądtłowska | redaktorka językowa i korektorka
Piotr Berezowski | redaktor graficzny

Janusz Górski | projekt graficzny
Anne-Marie Fabianowska | tłumaczenia i korekta tekstów
w języku angielskim

Dokładamy wszelkich starań, aby publikowane materiały były jak najbardziej dostępne dla wszystkich użytkowników, jednak ze względu na specyfikę czasopisma i dostosowanie numeru do możliwości druku plik nie jest w pełni zgodny z wymaganiami standardu WCAG 2.1 (Web Content Accessibility Guidelines) dotyczącymi dostępności treści cyfrowych.

Sfinansowano ze środków
Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

RECENZENCI ARTYKUŁÓW ZGŁOSZONYCH DO TEGO NUMERU

prof. dr hab. Stanisław Baj, Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie
dr hab. Władysław Duczko, Akademia im. Aleksandra Gieysztora w Pułtusku
dr hab. Dorota Folga-Januszewska, prof. Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie
dr Dorota Grubba-Thiede, Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku
dr Bartłomiej Gutowski, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie
prof. dr hab. Piotr Juszkiewicz, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
prof. dr hab. Ryszard Kasperowicz, Uniwersytet Warszawski
dr hab. Grzegorz Kiarszys, prof. Uniwersytetu Szczecińskiego
prof. dr hab. inż. arch. Danuta Kłosek-Kozłowska, Politechnika Warszawska
dr hab. Paweł Leszkowicz, prof. Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
dr hab. Marta Leśniakowska, prof. Instytutu Sztuki Polskiej Akademii Nauk
dr Anna M. Leśniewska-Zagrodzka, Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna w Łodzi
prof. dr hab. Jakub Lewicki, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie
dr Dorota Mackenzie, Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie
prof. dr hab. Dariusz Markowski, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
dr hab. Jacek Nowak, Uniwersytet Jagielloński
dr Anna Nowicka, Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie
prof. dr hab. Małgorzata Omilanowska-Kiljańczyk, Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk; Uniwersytet Gdański
prof. dr hab. Jarosław Perszko, Politechnika Białostocka
prof. dr hab. Joanna M. Sosnowska, Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk
Agnieszka Tarasiuk-Sutryk, Dział Zbiorów Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie
dr Jarosław Trybuś, Zamek Królewski w Warszawie
dr Katarzyna Urbańska, Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie
dr inż. arch. Krzysztof Wielgus, Politechnika Krakowska
dr Michał Wiśniewski, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
dr hab. Rafał Wiśniewski, prof. Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie
dr hab. Marcin Wołoszyn, prof. Uniwersytetu Rzeszowskiego, Instytut Historii i Kultury Europy Środkowej i Wschodniej im. Leibniza w Lipsku (GWZO)
dr inż. arch. kraj. Kinga Zinowiec-Cieplik, Politechnika Warszawska

O C H
R O N
A Z A
B Y T
K Ó W

nr 2 2024

2 (285) LXXVII

ISSN 2956-6606

7 Słowo wstępne

Foreword

DZIEŁA SZTUKI | WORKS OF ART

Katarzyna Chrudzimska-Uhera

11 Trudne dziedzictwo – strategie i perspektywy. Przypadek Władysława Hasiora

Difficult legacies – strategies and perspectives. The case of Władysław Hasiór

Sebastian Wicher

27 „Białostockie przyspieszenie” – próby tworzenia wizerunku nowoczesnego miasta na przykładzie białostockich rzeźb plenerowych oraz form przestrzennych z lat 70. XX wieku

‘Białostok Acceleration’ – attempts to create the image of a modern city based on the example of Białostok’s outdoor sculptures and spatial forms from the 1970s

Bernadeta Stano

45 Temporalność rzeźbiarskiego dziedzictwa plenerów przemysłowych w PRL

The temporality of the sculptural legacy of industrial open-air workshops in the People’s Republic of Poland

Marcin Laberschek

63 Przemysłowa rzeźba plenerowa. Okoliczności stawiania artystycznych obiektów przestrzennych na terenie przedsiębiorstw w Polsce Ludowej w latach 60. i 70. XX wieku

Industrial outdoor sculpture. A study of the circumstances surrounding the installation of artistic spatial objects on the premises of enterprises in The Polish People’s Republic in the 1960s and 1970s

Monika Koziół-Sumera

- 85** Sojusz państwa, społeczeństwa i sztuki. Geneza powstania wybranych rzeźb plenerowych w Nowej Hucie w latach 60. i 70. XX wieku

Alliance of the State, Society and Art. The genesis of selected outdoor sculptures in Nowa Huta created in the 1960s and 1970s

Joanna Szymula-Grygiel

- 101** Galeria Współczesnej Rzeźby Gdańskiej w parku Oliwskim i jej funkcjonowanie w plenerze

The Gallery of Contemporary Gdańsk Sculpture and its functioning in an open-air setting

Xawery Stańczyk

- 119** Porażka wpisana w tożsamość. Od historii i krytyki I Biennale Rzeźby w Metalu do współczesnych funkcji dziedzictwa biennale i towarzyszących mu emocji

A project doomed to failure. From the history and criticism of the First Biennale of Metal Sculpture to the present-day functions of the Biennale's legacy and associated emotions

Zofia Ozaist-Zgodzińska, Anna Ozaist-Przybyła

- 145** Drewniane przedmioty performatywne Jerzego Beresia. Zamierzenia ekspozycyjne artysty i idea dzieła a współczesne możliwości ekspozycyjne

The wooden performative objects created by Jerzy Beres. The artist's intentions with regard to the display of his work and the idea underlying it, compared with the possibilities for displaying contemporary works

Andrzej Siwek

- 161** Rzeźba plenerowa lat 60. i 70. XX wieku w systemach ochrony – spostrzeżenia z perspektywy Małopolski

Outdoor sculpture of the 1960s and 1970s in protection systems – insights from the Małopolska region's perspective

Maria Dankowska, Marta Liszewska

- 181** Rzeźba plenerowa lat 60. i 70. XX wieku w zurbanizowanym krajobrazie polskim. Przyczynek do dyskusji o stanie zachowania oraz do rozważań o ochronie konserwatorskiej

Outdoor sculpture of the 1960s and 1970s in an urbanized Polish landscape.

A contribution to the discussion on the state of preservation and conservation issues

BADANIA | RESEARCH

- 211** **Anna Litwin, Anna Sękowska, Maria Goryl, Michał Płotek, Łucja Rodzik-Czałka**

Warsztat malarski Włodzimierza Tetmajera na podstawie badań wybranych obrazów artysty

Włodzimierz Tetmajer's painting techniques based on scientific research of selected paintings by the artist

ARCHEOLOGIA | ARCHAEOLOGY

Mikalai Plavinski, Viktoryia Tarasevich, Viktoryia Makouskaya

- 233** The study of burial sites of the second half of the 1st – early 2nd millennium in the Upper Viliya region in 2012–2021: goals, results, perspectives

Badania cmentarzysk z drugiej połowy I – początku II tysiąclecia w regionie górnej Wilii w latach 2012–2021 – cele, wyniki, perspektywy

ARCHITEKTURA | ARCHITECTURE

Ben de Vries

- 259** Top Secret! The Cold War – Hidden and Forbidden Places in the Netherlands

Ścisłe tajne! Ukryte i zakazane miejsca w Holandii z okresu zimnej wojny

RECENZJE | REVIEWS

Jacek Brudnicki

- 275** Recenzja książki Piotra Ślęzaka *Utwór konserwatorski w polskim prawie autorskim*

Review of Piotr Ślęzak's book *Utwór konserwatorski w polskim prawie autorskim*